

UZASADNIENIE

Potrzeba wydania nowego rozporządzenia w miejsce obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów” (Dz. U. poz. 1352) wynika z nowelizacji przepisu upoważniającego do wydania przedmiotowego rozporządzenia, tj. art. 38 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1105, z późn. zm.). Na mocy art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 25 czerwca 2025 r. o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 921), zwanej dalej „ustawą zmieniającą”, zmieniono art. 38 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy o repatriacji. Ww. przepis stanowi upoważnienie ustawowe do wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia dotyczącego trybu postępowania w sprawie podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów”. W aktualnym stanie prawnym ww. przepis stanowi, iż Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawach udzielania dotacji gminie, która zapewni lokal mieszkalny kandydatowi na repatrianta oraz członkom najbliższej rodziny repatrianta. Zgodnie z brzmieniem nadanym ustawą zmieniającą, zawarte w ww. przepisie odniesienie do „członków najbliższej rodziny repatrianta” zostało zastąpione odniesieniem do „członków najbliższej rodziny kandydata na repatrianta”.

Zmiana przepisu upoważniającego do wydania rozporządzenia Rady Ministrów, w porównaniu z aktualnie obowiązującym stanem prawnym, powoduje konieczność opracowania nowego aktu wykonawczego. Obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów” utraci bowiem moc na podstawie § 32 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. – w sprawie „Zasad Techniki Prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283). Zgodnie z ww. § 32 ust. 2 Zasad Techniki Prawodawczej, jeżeli zmienia się treść przepisu upoważniającego do wydania aktu wykonawczego w ten sposób, że zmienia się rodzaj aktu wykonawczego, zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym lub wytyczne dotyczące treści tego aktu, przyjmuje się, że akt wykonawczy wydany na podstawie tego przepisu upoważniającego traci moc obowiązującą z dniem wejścia w życie przepisu zmieniającego treść przepisu upoważniającego.

W świetle powyższego na podstawie art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 25 czerwca 2025 r. o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów” utraci moc z dniem 1 stycznia 2026 r.

Zgodnie z nowym brzmieniem upoważnienia zawartego w art. 38 ust. 1 ustawy o repatriacji Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy tryb postępowania w sprawach:
 - a) podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów”,
 - b) udzielania powiatowi dotacji celowych na realizację aktywizacji zawodowej repatriantów,
 - c) udzielania dotacji gminie, która zapewni lokal mieszkalny kandydatowi na repatrianta oraz członkom najbliższej rodziny kandydata na repatrianta,
 - d) przekazywania staroście z budżetu wojewody środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z udzieleniem repatriantom pomocy,
 - e) udzielania dotacji celowej gminie, która przeprowadziła remont lub adaptację lokalu mieszkalnego lub wyposażyła go w miejscu osiedlenia się repatrianta w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) wzory wniosków o udzielenie dotacji, o których mowa w pkt 1 lit. b, c i e.

W myśl art. 38 ust. 2 ustawy w rozporządzeniu należy w szczególności określić terminy dokonywania czynności w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, oraz określić informacje, które powinny zawierać wnioski, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

Rozwiązania przyjęte w projektowanym rozporządzeniu są oparte na przepisach wyżej wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów”, z uwzględnieniem nowych rozwiązań wprowadzonych ustawą z dnia 25 czerwca 2025 r. o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw, w szczególności w zakresie zmiany kompetencji organów właściwych w sprawach wypłaty jednorazowej pomocy finansowej, przyznawanej repatriantom po przyjeździe do Polski na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji. W dotychczasowym stanie prawnym przedmiotowa pomoc była przyznawana przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji, a równowartość kwot pomocy wypłacana przez starostów właściwych ze względu na miejsce osiedlenia repatrianta, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Środki na wypłatę kwot pomocy były przekazywane starostom za pośrednictwem wojewodów, ze środków pochodzących z rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów”.

W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów” uregulowano m.in. tryb określania wysokości zapotrzebowania na środki przez poszczególnych dysponentów. Starostowie, jako

organy wypłacające kwoty stanowiące równowartość jednorazowej pomocy finansowej, są zobowiązani przekazywać wojewodom informacje stanowiące podstawę ustalenia kwoty zapotrzebowania na środki z rezerwy. W oparciu o informacje przekazywane m.in. przez starostów, wojewodowie sporządzają wnioski do ministra właściwego do spraw wewnętrznych na potrzeby przygotowania zbiorczego wniosku do ministra właściwego do spraw finansów publicznych o dokonanie podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów”, na realizację zadań, o których mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji.

W związku z powierzeniem spraw w zakresie wypłaty jednorazowej pomocy finansowej Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Repatriacji, będącemu jednocześnie organem właściwym do przyznania pomocy, zaistniała konieczność odzwierciedlenia nowego stanu prawnego w ww. rozporządzeniu. W porównaniu z dotychczasowym stanem prawnym uwzględniono konieczność określenia przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych we wniosku o przyznanie środków finansowych z ww. rezerwy celowej na realizację zadań Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji – również środków niezbędnych do finansowania wypłaty kwot stanowiących równowartość jednorazowej pomocy finansowej, o której mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o repatriacji. W konsekwencji konieczne stało się usunięcie z treści rozporządzenia obowiązku przedstawiania informacji w tym zakresie we wnioskach kierowanych przez starostów do wojewodów oraz przez wojewodów do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Jednocześnie dostosowano treść rozporządzenia do wprowadzonego ustawą z dnia 25 czerwca 2025 r. o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw rozróżnienia pojęć „najbliższej rodziny repatrianta” oraz „najbliższej rodziny kandydata na repatrianta”, w celu uporządkowania używanej terminologii.

Ponadto, uwzględniając dotychczasowe doświadczenia związane z podziałem rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów”, w kontekście ograniczeń wielkości środków ujętych w ww. rezerwie w stosunku do zapotrzebowania zgłaszanego przez poszczególnych dysponentów, doprecyzowano, że przekazanie przez wojewodów środków na zadania realizowane przez powiaty i gminy na podstawie ustawy o repatriacji następuje w określonych terminach, po uzyskaniu przez nich środków finansowych z rezerwy celowej, które mogą być przeznaczone na realizację poszczególnych zadań. Podobnie przy określaniu terminu podpisania przez wojewodę porozumienia z gminą, która wystąpiła z wnioskiem o udzielenie dotacji w związku z podjęciem uchwały w sprawie zapewnienia lokalu

mieszkalnego kandydatowi na repatrianta oraz członkom najbliższej rodziny kandydata na repatrianta, zaproponowano, aby był to termin 30 dni od uzyskania środków finansowych z rezerwy celowej, które mogą być przeznaczone na realizację tego zadania. Dotychczasowe uregulowania określające termin podpisania porozumienia na 30 dni od otrzymania wniosku gminy w ww. sprawie, nie uwzględniały konieczności dysponowania przez wojewodę środkami finansowymi zabezpieczonymi na pokrycie kosztów wynikających z porozumienia.

W porównaniu z obecnym stanem prawnym zaproponowano zmiany we wzorach wniosków stanowiących załączniki do rozporządzenia, mające na celu dostosowanie użytej w nich terminologii do przepisów ustawy, zapewnienie spójności z treścią projektowanego rozporządzenia, a także usunięcie pojawiających się wątpliwości interpretacyjnych odnośnie informacji wskazywanych we wnioskach.

Ponadto, we wzorze wniosku o udzielanie dotacji gminie, która zapewni lokal mieszkalny kandydatowi na repatrianta oraz członkom najbliższej rodziny kandydata na repatrianta (załącznik nr 2) zaproponowano dodatkową rubrykę, w której gmina wskaże zakres prac związanych z przygotowaniem lokalu mieszkalnego, który zapewni kandydatowi na repatrianta oraz członkom najbliższej rodziny kandydata na repatrianta, a także przedstawi uzasadnienie oraz kalkulację kosztów. Jednocześnie doprecyzowano, że gmina wskazując koszty związane z zapewnieniem ww. lokalu mieszkalnego, określa zarówno koszty, które poniosła, jak i planowane do poniesienia. Powyższe informacje mają istotne znaczenie w procesie analizy i oceny przez wojewodę wniosku o udzielenie dotacji.

Pozostałe unormowania odnoszące się do trybu podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów”, określone w projektowanym akcie prawnym, nie zawierają zmian w porównaniu z dotychczas obowiązującym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów”. Minister właściwy do spraw wewnętrznych będzie występował do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wnioskiem o dokonanie podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów”, na realizację zadań, o których mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji. Wniosek ten zostanie sporządzony na podstawie wniosków o przyznanie środków finansowych z rezerwy celowej, złożonych przez ministrów właściwych do spraw oświaty i wychowania (w terminie do dnia 15 marca roku budżetowego), spraw zagranicznych oraz przez wojewodów (pierwszy wniosek w terminie do dnia 15 stycznia danego roku budżetowego, a kolejne wnioski – do 15. dnia każdego ostatniego miesiąca kwartału poprzedzającego kwartał, którego dotyczy wniosek), po dokonaniu analizy

i oceny tych wniosków w zakresie zgodności przeznaczenia wskazanych w nich środków finansowych z celami określonymi w ustawie.

We wniosku o dokonanie podziału rezerwy celowej, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni także zapotrzebowanie na środki finansowe na realizację finansowanych ze środków rezerwy celowej „Pomoc dla repatriantów” zadań Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji, którego funkcję pełni sekretarz lub podsekretarz stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Minister właściwy do spraw finansów publicznych będzie dokonywał podziału rezerwy celowej w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku złożonego przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych w przypadku wystąpienia o środki na realizację zadań Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji oraz zaakceptowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, wniosków złożonych przez ministrów właściwych do spraw oświaty i wychowania, spraw zagranicznych oraz przez wojewodów. W § 3 projektowanego rozporządzenia wskazano informacje, jakie powinny być zawarte we wniosku ministra właściwego do spraw wewnętrznych o przyznanie środków finansowych z rezerwy celowej na realizację zadań Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji, natomiast w § 4–6 – informacje, jakie powinny zostać zawarte we wnioskach o przyznanie środków finansowych z rezerwy celowej kierowanych do ministra właściwego do spraw wewnętrznych przez pozostałe uprawnione podmioty.

W § 7 i 8 projektowanego rozporządzenia określono tryb postępowania w sprawach udzielania powiatowi dotacji celowych na realizację aktywizacji zawodowej repatriantów. Wskazano, że starosta składa wniosek o udzielenie powiatowi dotacji celowej na realizację aktywizacji zawodowej repatriantów do właściwego wojewody w terminie do 120 dni od dnia podpisania umowy z pracodawcą lub repatriantem, nie później jednak niż do dnia 10 września roku budżetowego, określono niezbędne elementy składowe ww. wniosku (składanego na formularzu stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia) oraz zawarto regulację, że wojewoda przekazuje powiatowi dotację celową na realizację aktywizacji zawodowej repatriantów po uzyskaniu środków finansowych z rezerwy celowej, które mogą być przeznaczone na realizację tego zadania. Podobnie jak w obecnym stanie prawnym, dotacja celowa na realizację aktywizacji zawodowej repatriantów będzie przekazywana powiatowi w okresach miesięcznych, w terminie umożliwiającym wykonanie zobowiązań starosty, wynikających z umów zawartych przez starostę z repatriantami oraz pracodawcami.

Szczegółowy tryb postępowania w sprawach udzielania dotacji gminie, która zapewni lokal mieszkalny kandydatowi na repatrianta oraz członkom jego najbliższej rodziny, został uregulowany w § 9 i 10. Gmina, która spełni warunki, o których mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji, będzie składać wniosek o udzielenie dotacji do właściwego wojewody w terminie do 120 dni od dnia podjęcia uchwały w sprawie zapewnienia lokalu mieszkalnego kandydatowi na repatrianta i członkom jego najbliższej rodziny, nie później jednak niż do dnia 10 września roku budżetowego. Wniosek będzie składany na formularzu, którego wzór zostanie określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia i będzie zawierał informacje wskazane w § 9 ust. 2 projektowanego rozporządzenia. W projektowanej akcie prawnym określono ponadto postępowanie w przypadku braków formalnych wniosku oraz wskazano, że wojewoda podpisuje porozumienie z gminą, w terminie 30 dni od uzyskania środków finansowych z rezerwy celowej, które mogą być przeznaczone na realizację tego zadania. Wskazano ponadto, że wojewoda przekazuje gminie dotację w terminach określonych w porozumieniu zawieranym z gminą. W obecnym stanie prawnym rozporządzenie określało termin przekazania dotacji gminie na 30 dni od dnia podpisania porozumienia, podczas gdy zgodnie z art. 21 ust. 7 ustawy tryb przekazania dotacji jest określany w przedmiotowym porozumieniu.

W rozdziale 5 (§ 11 i 12) określono szczegółowy tryb postępowania w sprawach przekazywania staroście z budżetu wojewody środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z udzielaniem repatriantom pomocy, o której mowa w art. 17 ust. 2 ustawy. Wskazano, iż starosta składa wniosek o przekazanie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z udzieleniem repatriantowi pomocy do właściwego wojewody w terminie do 15 dnia każdego miesiąca, a ostatni w danym roku budżetowym – w terminie do dnia 31 października tego roku budżetowego. Wniosek będzie zawierał informacje wskazane w § 11 ust. 3 projektowanego rozporządzenia. W projekcie określono ponadto postępowanie w przypadku braków formalnych wniosku oraz wskazano, że wojewoda przekazuje staroście środki finansowe na pokrycie wydatków związanych z udzieleniem repatriantowi pomocy, o której mowa w art. 17 ust. 2 ustawy, po uzyskaniu środków finansowych z rezerwy celowej, które mogą być przeznaczone na realizację tego zadania, w terminie do 10 dnia każdego miesiąca, na podstawie informacji zawartych we wniosku o przekazanie tych środków.

W rozdziale 6 projektowanego rozporządzenia uregulowano szczegółowy tryb postępowania w sprawach udzielania dotacji celowej gminie, która przeprowadziła remont lub adaptację lokalu mieszkalnego lub wyposażyła lokal mieszkalny w miejscu osiedlenia się

repatrianta na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W § 13 ust. 1 wskazano, że gmina, która przeprowadziła remont lub adaptację lokalu mieszkalnego lub wyposażyła lokal mieszkalny w miejscu osiedlenia się repatrianta na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, składa wniosek o udzielenie dotacji celowej do właściwego wojewody w terminie do 120 dni od dnia zakończenia prac remontowych lub adaptacyjnych lub wyposażenia, nie później jednak niż do dnia 10 września roku budżetowego. Wniosek będzie składany na formularzu, którego wzór zostanie określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia i będzie zawierał informacje wskazane w § 13 ust. 2 projektowanego rozporządzenia. W projektowanym akcie prawnym określono ponadto postępowanie w przypadku braków formalnych wniosku oraz wskazano, że wojewoda przekazuje gminie, która przeprowadziła remont lub adaptację lokalu mieszkalnego lub wyposażyła lokal mieszkalny w miejscu osiedlenia się repatrianta na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dotację celową w terminie 30 dni od dnia uzyskania środków finansowych z rezerwy celowej, które mogą być przeznaczone na realizację tego zadania.

Projektowane rozporządzenie określa:

- 1) wzór wniosku o udzielenie powiatowi dotacji celowej na realizację aktywizacji zawodowej repatriantów – załącznik nr 1;
- 2) wzór wniosku o udzielenie dotacji gminie, która zapewni lokal mieszkalny kandydatowi na repatrianta oraz członkom jego najbliższej rodziny – załącznik nr 2;
- 3) wzór wniosku o udzielenie dotacji celowej gminie, która przeprowadziła remont lub adaptację lokalu mieszkalnego lub wyposażyła lokal mieszkalny w miejscu osiedlenia się repatrianta w Rzeczypospolitej Polskiej – załącznik nr 3.

Tabelaryczny układ wniosków pozwoli na przejrzyste wpisywanie niezbędnych informacji, co przyczyni się do sprawności postępowania prowadzonego przed wojewodą w przedmiocie przyznania dotacji.

Termin wejścia w życie rozporządzenia przewidziano na dzień 1 stycznia 2026 r., tj. dzień, z którym na podstawie art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 25 czerwca 2025 r. o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw utraci moc aktualnie obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów”.

Jednocześnie przewidziano przepisy przejściowe (§ 15) regulujące sposób postępowania w przypadkach, o których mowa w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2025 r. o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 921). Stosownie do

tego przepisu w sprawach, w których Pełnomocnik Rządu do Spraw Repatriacji przed dniem 1 stycznia 2026 r. wydał decyzje przyznające pomoc, o której mowa w art. 17 ust. 1 ustawy zmienianej, a kwota pomocy nie została wypłacona przed tym dniem, do wypłaty kwoty pomocy stosuje się przepisy dotychczasowe. Powyższy przepis jest związany ze zmianą organu właściwego do wypłaty repatriantom jednorazowej pomocy finansowej. Nowe rozwiązania przewidują, że powyższa pomoc będzie przyznawana na wniosek oraz wypłacana przez Pełnomocnika.

W obecnym stanie prawnym pomoc jest przyznawana przez Pełnomocnika z urzędu i wypłacana przez starostów. Ponieważ istnieje możliwość, że część decyzji przyznających pomoc nie zostanie zrealizowana przed wejściem w życie nowych przepisów, zasadne jest uregulowanie sposobu postępowania w takich przypadkach. Zaproponowano, aby w opisanej sytuacji miały zastosowanie przepisy dotychczasowe, co oznacza, że organem właściwym do wypłaty pomocy pozostanie starosta, zgodnie ze wskazaniem zawartym w wydanych decyzjach. W konsekwencji w projektowanym rozporządzeniu wskazano przejściowy tryb występowania przez starostę i wojewodę o środki na wypłatę kwoty pomocy przyznanej decyzjami Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji, wydanymi przed wejściem w życie przepisów zmieniających kompetencje organów właściwych do wypłaty kwoty pomocy.

Projektowane rozporządzenie nie jest sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na działalność mikro-przedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej

na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt nie podlega dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.